

Περιεχόμενα

Αντί προλόγου	9
-------------------------	---

Μέρος 1ο

Ελληνορωμαϊκός πολιτισμός

<i>Η γοιτρευτική σχέση της ελληνικής και ρωμαϊκής λογοτεχνίας</i>	13
---	----

1α. Αρχαία Ελλάδα και Λογοτεχνία	31
--	----

1β. Αρχαία Ρώμη και Λογοτεχνία Ιστορικές προϋποθέσεις	50
--	----

Ιστορική αναδρομή στη λογοτεχνία των Λατίνων . . .	60
--	----

Η διατήρηση της ρωμαϊκής λογοτεχνίας	69
--	----

Πηγές της λατινικής λογοτεχνίας	72
---	----

Μέρος 2ο

**Λατινικός Μεσαίωνας: η λογοτεχνία και
η σημασία της για τη νεότερη Ευρώπη 75**

Μέρος 3ο

**Η σημασία της πολιτισμικής κληρονομιάς
της Αρχαιότητας και της πολυπολιτισμικό-
τητας του λατινικού Μεσαίωνα για τη
σύγχρονη Ευρώπη 105**

Βιβλιογραφία 139

Αντί προλόγου

Στη διάρκεια της δύσκολης ζωής μου, οι λίγες καλές στιγμές μένουν βαθιά χαραγμένες μέσα μου. Ανάμεσα σε αυτές φαντάζει και η στιγμή της δημιουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ελληνορωμαϊκές-Ελληνοϊταλικές Σπουδές: Λογοτεχνία, Ιστορία, Πολιτισμός» στο Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, για το οποίο αγωνίστηκα μαζί με εκλεκτούς συναδέλφους μου, και τελικά ευτύχησα να βλέπω τους φοιτητές μας να αγκαλιάζουν το Πρόγραμμα και να το απολαμβάνουν gratis από το ακαδημαϊκό έτος 2008-9 μέχρι σήμερα.

Στη συγγραφή του μικρού αυτού εγχειριδίου οδηγήθηκα από τις ανάγκες του μαθήματός μου, που σε σχετικά μικρή διάρκεια απαιτεί τη μεταλαμπαδευση στους μεταπτυχιακούς φοιτητές των μη-

νυμάτων ενός ολόκληρου πολιτισμού τον οποίο δημιούργησαν δύο ιστορικοί λαοί: ο ελληνικός και ο ρωμαϊκός. Ο πολιτισμός αυτός, που δίδαξε και έδωσε σε κάθε εποχή ένα διαφορετικό μάθημα, δίνει και σήμερα στην Ενωμένη Ευρώπη ένα μέγιστο μάθημα, που θα έπρεπε να αντιμετωπιστεί με τον απαιτούμενο σεβασμό, όπως συνέβη τουλάχιστον στο ιστορικό παρελθόν.

Το ερέθισμα για το περιεχόμενο και τη σύνθεση του πονήματος, μου έδωσε το βιβλίο του μεγάλου φιλόλογου-διανοητή Gilbert Highet, *Η κλασική παράδοση*, και συγκεκριμένα η ακόλουθη σκέψη του: «Θα άξιζε τον κόπο να γράψει κανείς μια καλή ιστορία της παιδείας από την άποψη του κλασικού περιεχομένου της, για να αποτίσει φόρο τιμής στους πολλούς σπουδαίους δασκάλους, που με τη βοήθεια της ελληνορωμαϊκής λογοτεχνίας απέδειξαν την ιδιοφυΐα τους δημιουργώντας λαμπρούς ποιητές και γόνιμους στοχαστές: Βολταίρο, Γκολντόνι, Έρασμο, Καρτέσιο, Μολιέρο, Τζόις κ.ά. Και από κοντά, μια ομάδα σχεδόν λησμονημένη, παρόλο που έπρεπε να τη μνημονεύσουμε με θαυμασμό και αγάπη. Είναι οι πατέρες, που μύησαν τα παιδιά τους στα σπουδαία έργα και στις ωραίες γλώσσες της Ελλάδας και της Ρώμης, που τους ξύπνησαν το ενδιαφέρον και τα βοήθησαν να ξεπεράσουν τις κακοτοπιές, που μελέτησαν μαζί τους, και συχνά τα παιδιά έγιναν οι διά-

σημοί άνθρωποι τους οποίους θαυμάζουμε, λες και γεννήθηκαν εκ του μηδενός».

Σταχυολογώντας, λοιπόν, ως πρώτο βήμα, τους στοχασμούς και τα διδάγματα ευρωπαϊών διανοητών για την αξία της κλασικής αρχαιότητας και τη διαχρονική σημασία του ελληνορωμαϊκού πολιτισμού, και επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον μου στους πολιτισμικούς δεσμούς Ελλάδας-Ιταλίας και στη σχέση τους με τον πολιτισμό της σύγχρονης Ευρώπης, προσπαθώ να μπολιάσω το δέντρο της γνώσης και να εξάψω τη φαντασία των νέων, με των οποίων τη συνεργασία μπορούμε –πιστεύω– να κάνουμε στο μέλλον τη σκέψη του Highet πραγματικότητα.

